

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 242 «Туризм»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
економіка та управління туристичною діяльністю
(назва магістерської програми)

на тему: **«Перспективи впровадження в Україні світового досвіду розвитку гастрономічного туризму і створення кластерів гастрономічного туризму»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка ДФН ФМЕ

Демченко Любов Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

Михайлюк Олена Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлена повільними темпами розвитку гастрономічного туризму та відсутністю розуміння необхідності впровадження кластерного підходу в туристичну галузь України.

Для багатьох країн індустрія туризму є найважливішою статтею доходу і, як наслідок, одним із пріоритетних напрямів розвитку економіки. Численні туристичні підприємства пропонують клієнтам тури, диференціюючи їх за уподобанням, матеріальними можливостями, порою року, містом відвідування. Створення нового туристичного продукту пов'язується з освоєнням нових сегментів туристичного ринку, нових туристично-рекреаційних територій, залученням до туристичного ринку нових видів ресурсів.

Одним із перспективних напрямів розвитку ринку туристичних послуг є гастрономічний туризм - спеціалізований вид туризму, пов'язаний з ознайомленням з історією, технологією та культурою споживання національних страв і продуктів, а також навчання і підвищення рівня професійних знань у сфері кулінарії. Адже тенденції сучасного туристичного ринку демонструють зростання інтересу серед споживачів саме до таких видів подорожей.

У західних країнах гастрономічні тури давно увійшли до переліку одних із найпопулярніших видів туризму. Представники туристичних підприємств України відзначають, що гастрономічний туризм з кожним роком збільшує свою присутність на туристичному ринку, оскільки туристам стає все цікавіше пізнавати країну не тільки за допомогою різних видів турів, але і з позиції смаку, знайомства з національною кухнею.

Україна, маючи глибокі культурні традиції, зокрема у харчуванні, може запропонувати численні цікаві гастрономічні тури як для закордонних, так і вітчизняних громадян.

Мета дослідження: виявлення можливості впровадження в Україні світового досвіду розвитку гастрономічного туризму і створення кластерів гастрономічного туризму.

Завдання дослідження:

- вивчити теоретичні аспекти кластерної туристичної політики;
- дослідити нормативно-правові засади розвитку гастрономічного туризму і кластерів гастрономічного туризму;
- проаналізувати світовий ринок послуг гастрономічного туризму;
- виділити провідні країни гастрономічного туризму;
- розглянути моделі кластерних утворень у гастрономічному туризмі;
- проаналізувати сучасний стан і перспективи розвитку гастрономічного туризму в Україні;
- дослідити інструменти кластерної політики для успішного розвитку гастрономічного туризму в Україні
- впровадити світовий досвід кластерної політики у розвиток гастрономічного туризму України;
- розробити туристичний кластер гастрономічного туризму.

Об'єкт дослідження – об'єкти гастрономічного туризму і кластери гастрономічного туризму.

Предмет дослідження – процес кластеризації сфери гастрономічного туризму.

Методологічну базу кваліфікаційної роботи складають загальні наукові та спеціальні економічні методи, серед яких в основному використовувалися: монографічний, статистичний, порівняльний та інші методи. Для виконання розрахунків і представлення результатів аналізу використовувалися можливості програмного мікропроцесора Excel і програми побудови діаграм.

Інформаційну базу склали наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій, Інтернет-ресурси, статистичні збірники, зокрема публікації Всесвітньої туристичної організації.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на 64 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 23 рисунки.

Публікації. Результати дослідження були представлені на науково-практичних конференціях у вигляді публікацій тез доповідей у збірниках наукових праць:

1. Демченко Л. О. Особливості створення кластерів гастрономічного туризму // Сучасний рух науки: тези доп. VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпро, 3-4 жовтня 2019 р.) – Дніпро, 2019. – Т.1. – С. 539 – 542.

2. Демченко Л. О. Процес кластеризації гастрономічного туризму у Європі // «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України» 15 квітня 2020 року.- ОНЕУ, Одеса.

Структура і зміст роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг роботи – 82 сторінки, ілюстрована 17 таблицями і 23 рисунками. Два додатки викладені на 4 сторінках. Список використаних джерел містить 65 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти кластерної туристичної політики»** розглянуто сутність основних понять туристичної політики, кластер як чинник комплексного розвитку об'єктів гастрономічного туризму, досліджено нормативно-правові засади розвитку гастрономічного туризму і кластерів гастрономічного туризму

У другому розділі **«Аналіз світового досвіду розвитку гастрономічного туризму і кластерів гастрономічного туризму»** проаналізовано світовий ринок послуг гастрономічного туризму, виділено провідні країни гастрономічного туризму, розглянуто моделі кластерних утворень у гастрономічному туризмі.

У третьому розділі **«Перспективи впровадження в Україні світового досвіду розвитку гастрономічного туризму і створення кластерів гастрономічного туризму»** проаналізовано сучасний стан і перспективи розвитку гастрономічного туризму в Україні, досліджено інструменти кластерної політики для успішного розвитку гастрономічного туризму в Україні, запропоновано впровадити світовий досвід кластерної політики у розвиток гастрономічного туризму України.

ВИСНОВКИ

1. Гастрономічний туризм - це вид туризму, під час якого туристи ознайомлюються та дегустують національні культурні традиції різних країн та народів. Існує багато видів гастротуризму. Сьогодні популярним стає такий вид, як монотуризм, тобто тематичні тури, присвячені куштуванню певного виду продукції.

2. Провідними країнами-лідерами світу у яких досить добре розвинений гастрономічний туризм та які користуються популярністю серед туристів з метою гастрономічної подорожі є: Франція, Італія, Іспанія, Японія та Таїланд.

3. В Україні гастрономічний туризм, на даний час, не досить добре розвинений, але вже є заснована достатня кількість унікальних автентичних гастрономічних турів та фестивалів, які створюють передумови для формування конкурентоспроможного туристичного продукту гастрономічного туризму на міжнародному та внутрішньому ринках.

4. Одним з найкращих варіантів розвитку туристичної галузі країни є кластеризація, тобто створення кластеру - індустріального комплексу, що формується на основі територіальної концентрації мереж спеціалізованих постачальників, основних виробників і споживачів, що пов'язані технологічним ланцюгом.

5. Прикладом кластера для Причорноморського регіону України є туристичний маршрут. В даній роботі пропонується туристичний маршрут «Гастрономічний тур вихідного дня», який складається з відвідування Шабо, Білгород-Дністровська та Фрумушки-Нової на протязі двох днів. При формуванні даного кластеру відбувається інтеграція місцевої влади, виноробень, туроператорів, підприємств готельного і ресторанного бізнесу, виробників сувенірної продукції.

6. Результатом кластеризації в галузі туризму стане розвиток туристичної інфраструктури, збільшення кількості туристів, розвиток туристично-рекреаційних зон, розробка нових видів туристичних продуктів, збільшення кількості робочих місць та заробітної плати. Отже, створення туристичних кластерів є обов'язковою умовою розвитку туристичної галузі регіону.

АНОТАЦІЯ

Демченко Л. О.

«Перспективи впровадження в Україні світового досвіду розвитку гастрономічного туризму і створення кластерів гастрономічного туризму»»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 242 «Туризм» за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та управління туристичною діяльністю»,
Одеський національний економічний університет.

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів та висновків. Містить 17 таблиць, 23 рисунка, 2 додатки і список літератури з 65 найменувань.

Об'єкт дослідження – об'єкти гастрономічного туризму і кластери гастрономічного туризму.

Предмет дослідження – процес кластеризації сфери гастрономічного туризму.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти кластерної туристичної політики та нормативно-правові засади розвитку гастрономічного туризму і кластерів гастрономічного туризму.

Проаналізовано світовий і національний ринок послуг гастрономічного туризму, виділено провідні країни гастрономічного туризму та розглянуто моделі кластерних утворень у гастрономічному туризмі.

Запропоновано впровадити світовий досвід кластерної політики у розвиток гастрономічного туризму України та розробити туристичний кластер гастрономічного туризму.

Ключові слова: туризм, гастрономічний туризм, гастрономічні тури, туристична політика, кластер, гастрономічний кластер.

ANNOTATION

Demchenko L.

«Prospects for the implementation of the world experience of gastronomic tourism development and creation of gastronomic tourism clusters in Ukraine»»,

qualification work for a master's degree
in the specialty 242 «Tourism» in the Master's program of professional direction
«Economics and Management of Tourism»,
Odessa National Economic University

Odessa, 2019

The Master's qualification work consists of an introduction, three sections and conclusions. Contains 17 tables, 23 figures, 2 appendices and a literature list of 65 titles.

Object of study - objects of gastronomic tourism and clusters of gastronomic tourism.

The subject of the research is the process of clustering the sphere of gastronomic tourism.

The theoretical aspects of the cluster tourism policy and the legal framework for the development of gastronomic tourism and gastronomic tourism clusters are considered in the paper.

The world and national market of gastronomic tourism services are analyzed, leading countries of gastronomic tourism are identified and models of cluster entities in gastronomic tourism are considered.

It is proposed to introduce world experience of cluster policy in the development of gastronomic tourism of Ukraine and develop a tourist cluster of gastronomic tourism.

Keywords: tourism, gastronomic tourism, gastronomic tours, tourism policy, cluster, gastronomic cluster.